

Цжабаланы Ибрагим

СЁЛЕШЕДИЛЕ ТАУЛА

Джабаланы Ибрагим

СЁЛЕШЕДИЛЕ ТАУЛА

Д Ж Ы Р Л А

СТАВРОПОЛЬ КИТАБ БАСМАНЫ
КЪАРАЧАЙ-ЧЕРКЕС БЁЛЮМЮ
ЧЕРКЕССК — 1972

КЪУУАНЧ ДЖЫРЫМ

Сёзл. Хубийланы Назирни.

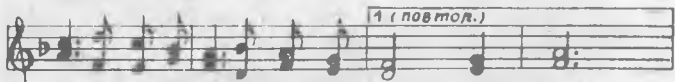
Чуу - акъ кёк-ню, джы-лы кюн - ню тю - бюн - де

Сен джаш-най-сай, а-на джур-тум — Къа - ра - чай,

Къуу-анч джы-рын бю-гюн тау - лу тю - нюн - де

Се - ни юсюнг-денджыр-дайд, Со - вет Къа - ра - чай.

Къа - ра - чай.

Чууакъ кёкню, джылы кюнню тюбюнде
Сен джашнайса, ана джуртум — Къарачай,
Къууанч джырын бюгюн таулу тюнюнде
Сени юсюнгден джырлайд, Совет Къарачай.

Огъурлу нюн нюр тегеди юсюнге,
Кёлюм уллу болады сеннге къарай,
Къууакама сени хар бир кюнюнге,
Эркинликге къанат керген Къарачай.

Къаялада сени гара сууларынг
Къайнайдыла, кёмюк эте, джылтырай,
Ёкюрелле чегетледе бууларынг,
Къарнашлыкъгъа къучакъ джайгъан Къарачай.

Ана сют бла сен киргенсе къаныма,
Мен турлукъма ёмюрлюкге унутмай,
Сен тураса саулукъ бериб халкъыма,
Чолпан джулдуз, къууанч джырым, Къарачай.

Партиягъа алгъыш эте джюрекден,
Хорламланы ёсдюресе тохтамай,
Сен джашнайса Ленин берген тюзлюкде,
Туугъан джуртум, джангы Совет Къарачай.

КЪАРАЧАЙ ШАХАРНЫ ДЖЫРЫ

Сөзл. Хубийланы Назирни.

Тау - ла - ры - мы джю - ре - гин - до
ор - на - лыб,
Гон - ка ханс - ча, кер - пес - ле - ние
джаш - най - ся.
Тан - сикъ бо - лув кел - те - ни - ми
а - ны лав,

Тауларымы джюрегинде орналыб,
Гокка хансча, керпеслениб джашнайса.
Тансыкъ болуб келгеними ангылаб,
Бюгюн менге сен ышарыб къарайса.

Хар ташынгы, терегинги ийнакълаб,
Тёрт джаныма джити-джити къарайма,
Джууугъуму, танышымы къучанълаб,
Келгениме ийнанмайын атлайма.

Къар тауладан салкъын аяз, къалтырай,
Тёрт джанындан тохтамайын урады.
Тауларында хар бир ташынг, джылтырай,
Мени таба тансыкъ къарам бурады.

Къууат салыб сен тураса таулагъа.
Сенигед мени джырым эмда хапарым.
Ленин бергенд сени бизге саугъагъа,
Тауларымда халкъым атлы шахарым.

СЕЛЕШЕДИЛЕ ТАУЛА

Сёзл. Хубийланы Османны.

Чуу-акъ кек-де у-юб тур-гъан бу-лут-ла

Джыл-ты-рай-ла, ма-мукъ ки-бик, къа-ла-на

Къай-да-гъы-мы, са-гъы-шы-мы у-ну-та,

Джол-да тох-таб къа-рай-ма мен а-ла-гъа.

Чууакъ кёкде уюб тургъан булутла
Джылтырайла, мамукъ кибик, къалана.
Къайдагъымы, сагъышымы унута,
Джолда тохтаб къарайма мен алагъа.

Уянсала, башлайдыла тизиле,
Ышырыла, джолгъа чыгъар умутда.

Аяз ура, кьошула, бир юзюле,
Тебрейдиле узакъ джары булутла.

Мени джуртум: миник сыртла, кбаяла,
Джашил чегет, шоркъа суула, тенгизле,
Таулу элле, дангыл тюзле, шахарла...
Сюймеклигим кылай уллуду сизге!

Кыуатынгы насыбынги кёрюрге
Талпыб, кюсеб, келедиле кыонакыла.
Энди төрде тутарыкыла ёмюрле,
Ата джуртум, сени сюйюб, ийнакылай.

Сен халкынга кыанат бердинг учаргъа,
Этдинг ие джерге, суугъа, джашаугъа.
Аны ючюк джарыкыдыла адамла,
Джан салгъанса, сёлешедиле таула.

СЮРЮУЧЮНЮ ДЖЫРЫ Сөзл. Хубийланы Османны

Patetico
(Furioso) *Comodo*

3 *ad libitum* 3 *ad libitum*

Къой сю - рюу - ле со - лум - ла да

3 3 3

от - лай - ла, Тик сырт - ла - ны, кюн бет - ле - ни

3 3

тол - ту - руб, Сю - рюу - чю - ле бир - бир - ле - рин

3 3 3

Джокъ - лай ла, Туу - ра джер - де Имал къа - тын - да

3 *Solo* *Sottomelo Poco accel.*

ол - ты - руб. Снай - ген - чи - ги - не, джа - рыкъ кю - ню - не,

3

Сю - рюу - чю джыр ла э - те - ди, Мал - ла - рын джа - я,

3

Кез - леу сүч - ла - гаь Ол я - шыкъ - май - ын эл - те - ди.

кьой сюрюуле солумлада отлайла,
Тик сыртланы, кюн бетлени толтуруб,
Сюрюучюле бир-бирлерин джокълайла,
Туура джерде, мал къатында олтуруб.

Э жи у :

Сюйгенчигине, джарыкъ кюнюне,
Сюрюучю джырла этеди.
Малларын джая, кёзлеу суулагъа
Ол ашыкъмайын элтеди.

Ол малларын чарпытмайын сакъларгъа,
Семиртирге тенглери бла эришед,
Сабыр атлай, сюрюуюне, кьойлагъа
Хыны этмей, кьозу тилде сёлешед.

Э жи у .

Кюн себеди алтын нюрюн таулагъа,
Шоркъа таууш эштиледи къулакъда,
Къарачыгъыз тегерекге, хъуагъа!
Кёредиле кёбле келиб узакъдан.

Э ж и у .

ШАХАРЫМ

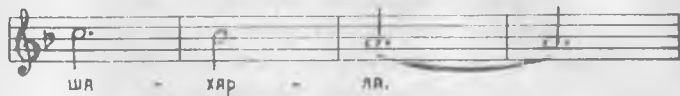
Сёзл. Хубийланы Османнны.

Ай - лан - дым кёв джер - де: тау - ла - да, тюз - ле - де.

Къай - да да тю - бей - ле кёз - ню ал - да - гъан

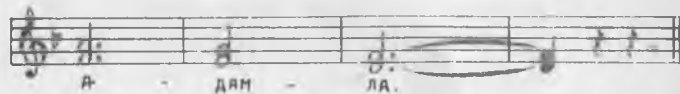
ша - хяр - ла.

Юй - лю - ча кё - рел - ле, сен - иге сый бе - рел - ле.

Сюй - юм - лю ы - ша - ря, ян - да джа - ша - гъан

а - дям - ла.

Айландым кёб джерде:
Таулада, тюзледе.
Къайда да тюбейле,
Кёзню алдагъан сахарла.

Юйлюча кёрелле,
Сеннге джол берелле,
Суююмлю ышара,
Анда джашагъан адамла.

Алай а таулада,
Суу бойну талада,
Алтын кюн таякъча,
Джашнагъан июрлю сахарым.

Джюрегим сендеди,
Сенсиз кюнюм неди!..
Тансыкълай, къууана
Турама, огъурлу сахарым.

Быллаи эркинликде,
Къуш учхан мийикде,
Сен, чолпан джулдузча,
Джарыкъ джанаса, сахарым!

Тауладан ёзеннге,
Ёзенден — тюзлеге

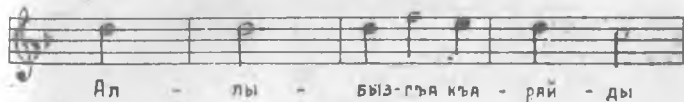
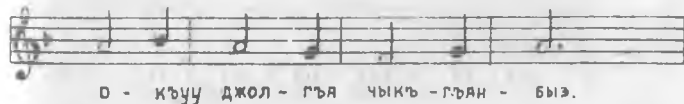
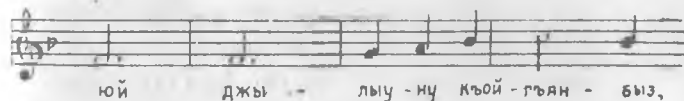
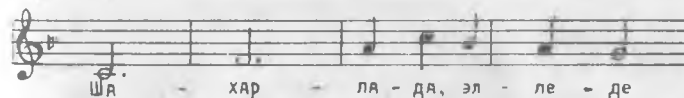
Джайылыб барады
Сөңи кьууачлы хэпарынг.

Тёгерегинг — бетле,
Тик, джохар чегетле,
Джаз джашил кийселе —
Кьалай сейирди хэр бары!

Кьаяла сир кьатыб,
Башларын узатыб,
Сеннге сый берелле,
Джанымдан суйген сахарым!

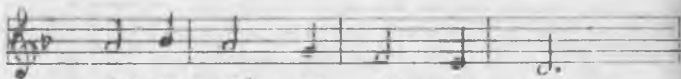
СТУДЕНТ ДЖЫР

Сёзл. Тохчукъланы Борисни.

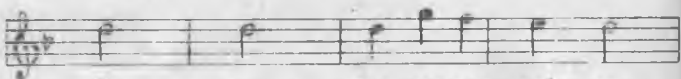

А - нг а х а - л а л и ш - л е р - г е - д и

Б и з - н и с ы й - л ы б о р - ч у - б ы з.

А л , - л ы - в ы з - г ы а к ы а - р а й - д ы

с ы й - г е н т а у - л у д ж у р - т у - б ы з.

А - нг а х а - л а л и ш - л е р - г е - д и

Б и з - н и с ы й - л ы б о р - ч у - б ы з.

Салкын тау ёзенледе,
Шахарлада, элледе
Юй джылыуну кьойгъанбыз,
Окьюу джолгъа чыкьгъанбыз.

Э ж и у .

Аллыбызгъа къарайды
Сюйген таулу джуртубуз,
Анга халал ишлергеди
Бизни сыйлы борчубуз.

Бютеу халкъда вузлада
Уллу илму дуниягъа
Үаукеллениб киребиз,
Билимликни кёребиз.

Э ж и у .

Нева таш джагъаладан,
Леңин сюйген тауладан
Чалбаш тауну кёребиз,
Къобан сууну эштебиз.

Э ж и у .

Агрономла, артистле,
Устазла, инженерле,
Врачла болуб къайтырбыз,
Джашаугъа келбет салырбыз.

Э ж и у .

Джангы ёмюр ачханды,
Бизге Ленин атабыз.
Коммунизмге джол алгъанды!
Уллу совет джуртубуз.

Э ж и у .

Биринчи джуртубуз
1929/1930

Биринчи джуртубуз

БЕШИК ДЖЫР

Сёзл. Джаубаланы Хусейни.

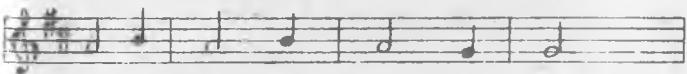
Якъ кё - гюр - чюн у - чя - ды

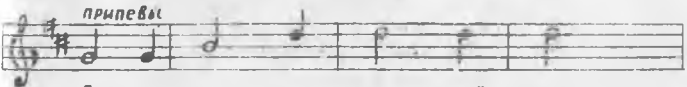
кёк-ню кёк - сюл кё - гюн - де;

ма - мыр - лыкъ - лы вол - гъун сен

хър ке - чег - де, кю - нюн - де.

припев
Бел - ляу, бел - ляу, бе - лей - им,

джукъ ла; джа - ным, сен джукъ - ла,

Бел - ляу - у - нга кьо - шу - лув,

Джыр - лай - ды - ла чып - чыкь - ла,

Акь кёгюрчюн учады
Кёхню кёксюл кёгюнде;
Мамырлыкьлы болгьун сен
Хар кеченгде, кюнюнгде.

Э жи у:

Белляу, белляу, бёлейим, —
Джукьла, джаным, сен джукьла,
Белляуунга кьошулуб,
Джырлайдыла чыпчыкьла.

Сен туугьанса дуниягьа
Бек насыблы ёмюрде,

Космонавтла аламны
Аулай тургъан кѣзюуде.

Э ж и у :

Белляу, белляу, бѣлейим, —
Джукъла, джаным, сен джукъла,
Чолпаннга да учарла
Сени кибик джашчыкъла.

Акъ сакъаллы аккала
Олтуралла ныгышда —
Бу джашауну кѣууанчы
Айтылады алгышда.

Э ж и у :

Белляу, белляу, бѣлейим, —
Джукъла, джаным, сен джукъла,
Белляуунгу айталла
Тауда шоркъа сѣуучукъла.
Сен болурса, джанчыгъым,
Ма бизден да зауукълу,
Аналача чырайлы,
Аталача саулукълу.

Э ж и у :

Белляу, белляу, бѣлейим, —
Джукъла, джаным, сен джукъла,
Белляуунга кѣошулуб,
Джырлайдыла чыпчыкъла.

СЕН КЪЫЙНАЛМА

Сөзл. Джаубаланы Хусейки.

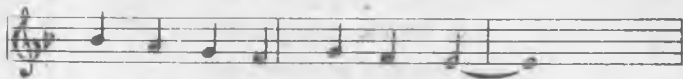
Сакъ - ла рыкъ - на сую - мек - лик - ни джю - рек - де; -

де - ген э динг, ме - ни джол - гъа

я - шы - ра, тур - на ля - гъа

къа - ра - гъа - нинг сен кёк - де,

Кёз - ге чур - гъан джы ля - мукъ - ну джа - шы - ра.

«Сакъларыкъма суймекликни джюрекде», —
Деген эдинг, мени джолгъа ашыра,
Турналагъа къарагъаненг сен кёкс,
Кёзге ургъан джыламукъну джашыра.

«Майна, кетиб барадыла»... — дегененг,
Ызларындан къарай эдинг, кёз алмай,
«Сен да кетдинг»... — деб къолунгу бергененг,
Джунчугъандан айтыргъа сёз табалмай.

Барсала да ол турнала узакъгъа,
Сен къыйналма, ала энтда къайтырла,
Тау джуртлагъа учуб келиб къонакъгъа,
«Джаз келди!» — деб, къууанч хапар айтырла.

Ала киби, мен да чыгыб джолума,
Джаз башында сеннге къайтыб келирме,
Ариучугъум, энтда сени къолунга
Джанкъозладан джоппу этиб берирме.

Къачла кетиб, кёб келсе да джаз алай,
Джол табарма, джаным, сени кёрюрге,
Кёзлерингде джыламукъча, тазалай
Сакъларыкъма суймекликни ёмюрге!

СЕН А...

Сёзл. Джаубаланы Хусейни.

Джа-рыкъ ай-ым деб айт-май-ма мен ся -нга:

мут-хуз бо-луз чы-гыучан-ды ол танг-яга.

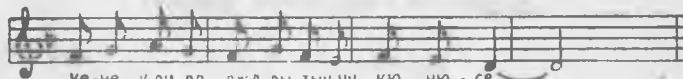
Сен а ме-ни джа-шау-у-му ню-рю - се,

Ке - че, кюн да джа-ры-тыучу кю-ню - се.

Сен а ме-ни джа-шау-у-му ню-рю - се,

Ке-че, кон да джа ры тыучу кю - ню - се.

Джарыкъ айым деб айтмайма мен санга:
Мутхуз болуб чыгыучанды ол тангнга.
Сен а мени джашаууму нюрюсе,
Кече, кюн да джарытыучу кюнюсе.

Джашил джазым деб айтмайма мен санга:
Ол келеди бизге кесек заманнга.
Сен а хаман джашнагъанлай тураса,
Джюрегими къаны болуб ураса.

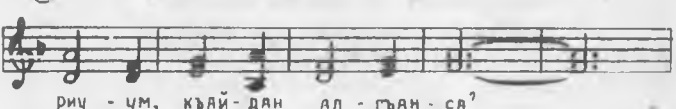
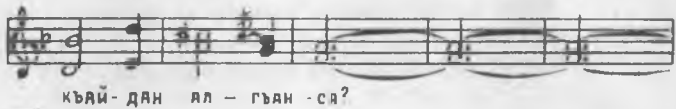
Джулдузумса деб айтмайма мен санга:
Узакъ болуб, джылыу тѣкмейд ол джаннга.
Сен а мени тау элимде джашайса,
Кѣрген сайын джылыу бериб башлайса.

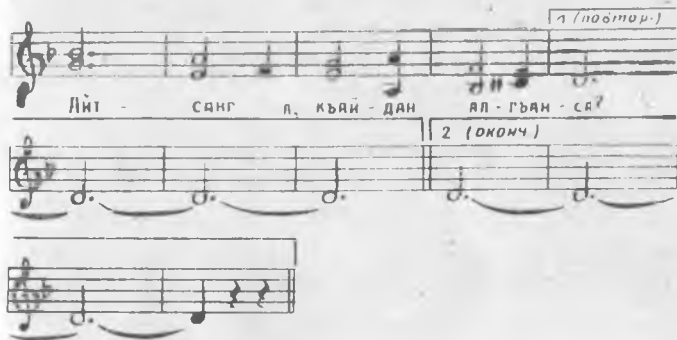
Гокка хансым деб айтмайма мен санга:
Мууал болуб, ол джетеди аманнга.
Сен а, джаннга тин бериучю къаракъаш,
Кѣрюнесе хар кюн сайын джашдан-джаш.

Къарылгъачым деб айтмайма мен санга:
Ол къанатла берелмейди инсаннга.
Сен а меннге эм багъалы нѣгерсе,
Насыбыма учундургъан джѣнгерсе.

АРИУУМ

Сёзл. Хубийланы Назирни.

Къара къашланы, узун чачланы,
 Ариуум, къайдан алгъанса!
 Къара кёзлени,
 Акъыл сёзлени,
 Ариуум, къайдан алгъанса!
 Айтсанга а, къайдан алгъанса!

Тагкы кийимин,
 Джазны ийисин,
 Ариуум, къайдан алгъанса!
 Тюз аякъланы,
 Нюр джаякъланы,
 Ариуум, къайдан алгъанса!
 Айтсанга а, къайдан алгъанса!

Таулу къыз атны,
Быллай сыфатны,
Ариуум, къайдан алгъанса!
Джерни хурметин,
Халкъны иннетин,
Ариуум, къайдан алгъанса!
Айтсанга а, къайдан алгъанса!

СЮЕМЕ СЕНИ

Съзл. Аппаланы Билалны.

О - рам - дя тю - бе - сенг, я - риу - ум,

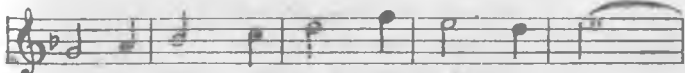
ы - ша - рыб къа - рай - ся ке - зю -

ме, джаш ё - мю - рю - мю

бе - риб къо - я - рем

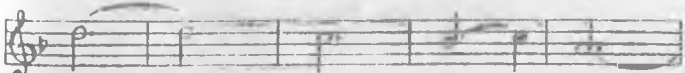

сю - е - ме де - ген бир сё - зю - нге.

припевы

л - риу -

ум, л - риу ум,

Джю - ре - гим - де бе - ги - ген - ди

се - ни я - тынг, ча - кы-

ра - ды ал - гъа, ме - ни у - закъ

джол - гъа то - луб чыкъ - гъан ай - ча

сы - фа - тынг.

Орамда тюбесенг, ариуум,
Ышарыб къарайса кёзюме,
Джаш ёмюрюмю бериб къоярем
Сюеме деген бир сёзюнге.

Э ж и у :

Ариуум, ариуум,
Джюрегимде бегигенди сени атынг,

Чакъырады алгъа,
Мени узакъ джолгъа,
Толуб чыкъгъан айча сыфатынг.

Сенсиз насыб болмазын билиб,
Джюрегими салдым джолунга,
Сагъышлы болуб, сакълаб турама
Алырменг деб аны къолунга.

Э ж и у .

Джашырмай айтама, ангыла,
Джюрек тынчлыгъымы алгъанса,
Хауасыз адам джашаялмайды,
Мен солугъан хауа болгъанса.

Э ж и у .

ЭШТЕМИСЕ ДЖЫРЫМЫ

Сёзл. Джаубаланы Хусейни.

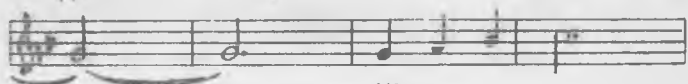
Аш-хал во - луб, кек-ден джа - рыкъ

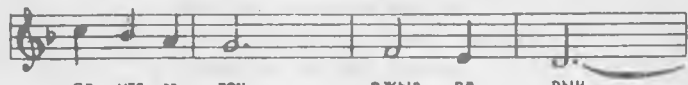
джыл-дуз-ла те - ге - рек

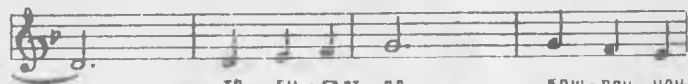
ге нюр тек - се - ле, кёз ял - дай,

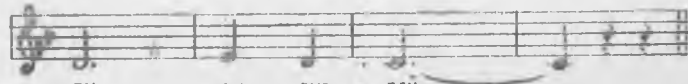
мен-ни ю - чюн

са - нга эт - ган джыр - ла - рын

та - би - гьат да блш-лау чан

ды шы - ыр - дай

Ашхам болуб, кёкден жарык джудузла
Тёгерекге нюр тёкселе, кёз алдай,
Мени ючюн санга этген джырларын
Табигыат да башлаучанды шыбырдай.

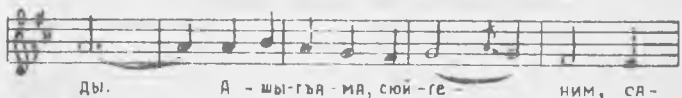
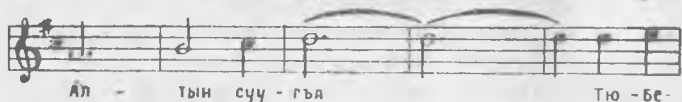
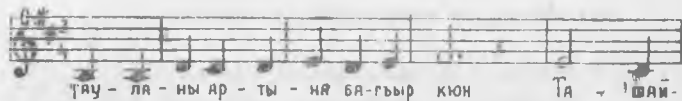
Кёремисе, джангы чыгыб толгъан ай,
Биягынлай, терезенгден къарайды,
Мени ючюн ол, акъырын узалыб,
Эркелетиб, чашчыгынгы тарайды.

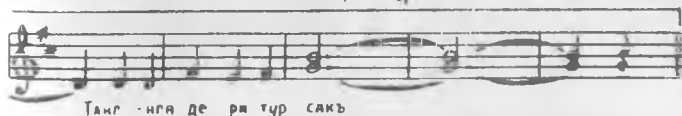
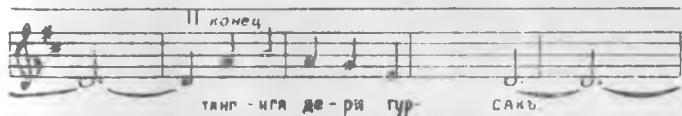
Эштемисе, чегет башы бурмала
Шууулдайла, аязчыкъда люуюлдей,
Меки ючюн санга энтда бир булбул
Биягынлай джыр айтады джоуюлдей.

Тынгыласанг табигыатны джырына,
Ангыларса «сюеди» деб айтыуун,
Эштемисе, Къобан суу да, шоркъулдаб,
Согъад санга мени ючюн тартыуун.

СЮЙМЕКЛИКНИ ВАЛЬСЫ

Сёзл. Тохчукъланы Борисни.

Тауланы артына багъыр кюн ташайгъанды,
Булутла боялгъандыла алтын суугъа.
Тюбешюу кёзююу заманы да болгъанды—
Ашыгъама, суйгеним, санга.

Э ж и у:

Джюрекле насыбха бёленелле,
Кьолладан экибиз бек тутсакъ.
Сагъатла да кысха кёрюнелле,
Тангнга дери турсакъ.

Бағалылла бизге кёзлени тюбешгени,
Алары бир бири бла энчи сёзлери.
Апаматды джашау кьаты сие билгенге,
Тубансыздыла аны кюнлери.

Э ж и у .

НОЧИ КРАСОТУ КАК ПЕРЕДАМ!

Сл. Назира Хубиева.

Но - чи крас - со - ту как пе - ре - дам?

Не под - вляст - ня крас - со - та сло - вам.

А на зем - лю ты - ся - ча - ми глаз

Смот - рят не во в по - лу - ноч - ный час.

припев

Я, как ночь под звез да ми при - тих,

У - див - ля - юсь: сколь ко све - та в них,

Сколь - ко яр кос ти и чис то - ты!

Блек - нут звез ды, ес ли ря дом ты.

Ночи красоту как передам?
Но подвластна красота словам.
А на землю тысячами глаз
Смотрит небо в полуночный час.

Припев:

Я, как ночь, под звездами притих,
Удивляюсь: сколько света в них,
Сколько яркости и чистоты!..
Блекнут звёзды, если рядом ты.

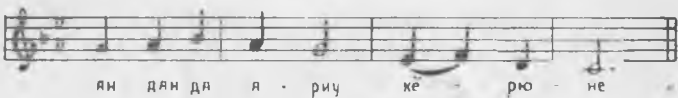
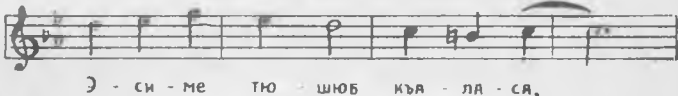
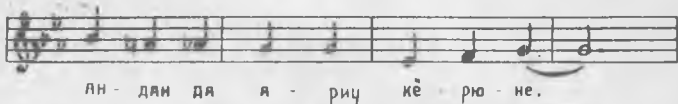
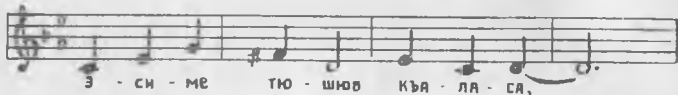
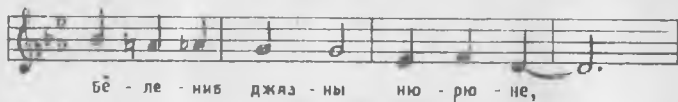
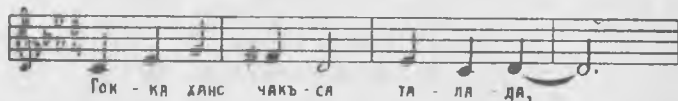
Эта ночь — преддверие к весне,
Горы грезят солнцем в полусне,
Дремлют сосны, не шумлив поток,
Ждёт рассвета ясного восток.

П р и п е в :

**Я, как ночь, под звёздами притих,
Удивляюсь: сколько света в них,
Сколько яркости и чистоты!..
Блекнут звёзды, если рядом ты.**

ЭСИМДЕСЕ

Сёзл. Джаубаланы Хусейни.

Гокка ханс чакъса талада,
Бёлениб джазны нюрюне,
Эсеме тюшюб къаласа,
Андан да ариу кёрюне.

Джарыта саулай кечени,
Ай чыкъса кёкню тёрюне,
Эсеме тюшюб къаласа,
Андан да джарыкъ кёрюне.

Джашнаса кюнде тау нызы,
Кёлекке ата тюбюне,
Эсеме тюшюб къаласа,
Андан да субай кёрюне.

Къарасам, джюрек къууаныб,
Мен джазны чууакъ кёгюне,
Эсеме тюшюб къаласа,
Андан да таза кёрюне.

ЭЛТЕЛЛЕ ПОЕЗДЛЕ СЕНИ

(«Мени къатынымы эри» деген спектакльден)

Эл - тел - ле по - езд - ле се - ни,

джыр - ла - ды ы - зынг - дан у - чал - ла.

Тя - ры - гыу - ын сүй - мек - лик - ни

джю - ре - ги - нге се - ни ся - лал - ла.

Тя - ры - гыу - ын сүй - мек - лик - ни

джю - ре - ги - нге се - ни ся - лал - ла.

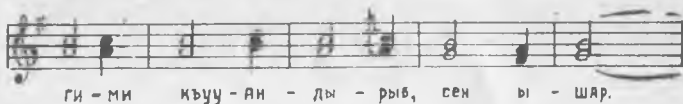
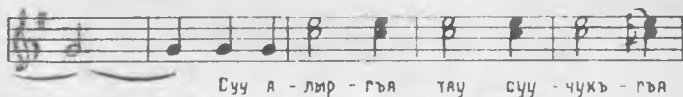
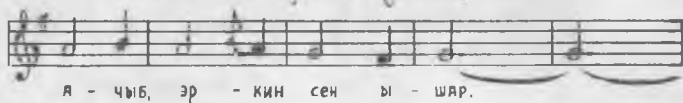
Элтелле поездле сени,
Джырла да ызынгдан учалла.
Тарыгыуун суймекликни
Джюрекинге сени салалла.

Къараб турлукъма аллынга,
Тюрсюнюнгю джюрекге туйреб.
Багъалы эсем мен санга,
Туурса хаман мени излеб.

Унутма мени джаз кюнде,
Къыш боранда турайым мен эсде.
Къайда болсанг да, джюрекде
Туурса, джаным, ёмюрлюкге.

ЫШАР

Сөзл. Хубийланы Назирни.

Юююзюню къатын озуб тебресем,
 Терезени ачыб, эркин сен ышар.
 Суу алыргъа тау суучукъгъа тебресенг,
 Джюрегими къууандырыб, сен ышар.

Эртденликде къар таулагъа къарасанг,
 Джюрегиянги теренинден сен ышар.
 Сеннге этген джырларымы джырласанг,
 Меннге къараб, къарылгъачым, сен ышар.

Тауларыма узакъ джерден мен келсем,
Хапарымы эштиб, алай сен ышар.
Салам бериб мен аллынга тюбесем,
Кенг къанатлы кёгюрчююм, сен ышар.

БАШЛАРЫ

Къууанч джыр (Хубийланы Н.)	3
Къарачай шахарны джыры (Хубийланы Н.)	5
Сёлешедиле таула (Хубийланы О.)	7
Сюрюучюню джыры (Хубийланы О.)	9
Шахарым (Хубийланы О.)	12
Студент джыр (Тохчукъланы Б.)	15
Бешик джыр (Джаубаланы Х.)	19
Сен кыйналма (Джаубаланы Х.)	22
Сен а... (Джаубаланы Х.)	24
Ариуум (Хубийланы Н.)	26
Сюеме сени (Аппаланы Б.)	29
Эштемисе джырымы? (Джаубаланы Х.)	32
Сюймекликни вальси (Тохчукъланы Б.)	34
Ночи красоту как передам? (Хубийланы Н.)	37
Эсимдесе (Джаубаланы Х.)	40
Элтелле поездле сени (спектакльден.)	42
Ышар (Хубийланы Н.)	44

*Джабаев
Ибрагим Османович*

ГОВОРЯТ ГОРЫ

Песни на карачаевском языке

Редактор **А. И. Кубанов**
Художник **Ф. И. Марков**
Худ. редактор **М. П. Бертник**
Тех. редактор **Г. М. Хомякова**
Корректор **К. А. Салпагарова**

Сдано в набор 7-1-1972 г.
Подп. к печати 12-VI-1972 г.
Формат 60x90¹/₃₂. Печ. л. 1,5.
Уч.-изд. 1,06. Заказ 144.
ВУ 92627. Тираж 1000 экз.
Цена 6 коп.

Ставропольское книжное
издательство,
Карачаево-Черкесское отделение,
Черкесск, пл. Кирова,
Дом печати.

Карачаево-Черкесская областная
типография, Черкесск,
Первомайская, 47.